

Чачава Юліана Валер'янівна
студентка 3-го курсу факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУДОВА ПРАКТИКА ЯК ДЖЕРЕЛО ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Визнання судової практики джерелом господарського права є досить актуальним питанням, однак дискусії з цього приводу не призвели до вироблення остаточного та єдиного підходу до вирішення даної проблеми.

Так як є велика різноманітність господарських відносин, а закон, як основне джерело права, не завжди може швидко реагувати та передбачувати всі ситуації, що відбуваються в сучасних господарських відносинах і які потребують врегулювання, це зумовлює необхідність виділення додаткових джерел господарського права, а саме судової практики.

Взагалі виділяють декілька значень судової практики:

- 1) це керівні роз'яснення вищих судових органів,
- 2) багаторазове, уніфіковане розв'язання судами однієї категорії справ.
- 3) діяльність судів усіх інстанцій щодо виконання покладених на них завдань.

В це поняття може вкладатися різноманітне значення, в залежності від того, яка дисципліна дає йому визначення. При цьому розуміння судової практики ґрунтується на її сталості, визначеності, наявності певних ліній в діяльності судових органів з того чи іншого питання. У романо-германській правовій сім'ї, до якої відноситься і Україна, судова практика виступає синонімом судової діяльності в цілому та як створенні в процесі судового розгляду судові правоположення.

Не зважаючи на те, що судова практика офіційно не визнана в Україні як джерело права, судді, які вирішують справи щодо господарських відносин, звертаються до прийнятих раніше рішень Верховного Суду України відповідно до положень Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК). На підтвердження цього виступають наступні норми ГПК: ст.302 ч.2 вказує, що суд,

який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів або палати, передає справу на розгляд об'єднаної палати, якщо ця колегія або палата вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду у складі колегії суддів з іншої палати або у складі іншої палати чи об'єднаної палати; ст. 293 ч. 2 встановлює, що у справі з ціною позову, що не перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а також у випадку оскарження ухвали суд може визнати касаційну скаргу необґрунтованою та відмовити у відкритті касаційного провадження, якщо Верховний Суд вже викладав у своїй постанові висновок щодо питання правильного застосування норми права, порушеного в касаційній скарзі, і суд апеляційної інстанції переглянув судове рішення відповідно до такого висновку [1].

Також, у судовому розгляді юристи досить часто користуються судовою практикою для доказування своєї правової позиції під час вирішення тієї чи іншої справи.

Ще одним підтвердженням визнання судової практики як джерела господарського права є ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», в якому в ст. 2 зазначається, що Рішення є обов'язковим для виконання Україною відповідно до статті 46 Конвенції [2]. Тобто в цьому законі прямо передбачено, що Україна зобов'язана використовувати судову практику, а тому судді, при вирішенні справ, звертаються до неї, і як наслідок вона виступає джерелом права.

Отже, спираючись на все вище сказане, можна вважати, що поряд з Конституцією України, законами, підзаконними актами тощо, важливим джерелом господарського права, стає судова практика. І хоча, офіційного закріплення судової практики, як джерела права немає, але фактично вона все більше і більше застосовується і визнається як джерело права (рішення суддів у конкретних справах, норми ГПК тощо).

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1798-12>

2. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 № 3477-IV (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 30, ст. 260) { Із змінами, внесеними згідно із Законами N 3135-VI (3135-17) від 15.03.2011, ВВР, 2011, N 39, ст. 391 N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 4, ст. 61 }

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Зятіна Д. В.